

Blai Felip Palau

*No et facis
il·lusions*

BLAI FELIP PALAU
NO ET FACIS
IL·LUSIONS

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: GENER DEL 2023
© BLAI FELIP PALAU, 2023
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2998-6
DIPÒSIT LEGAL: B. 23.055-2022
FOTOCOMPOSICIÓ: AURADIGIT
IMPRES A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Índex

Paral·lel	9
Hà·llux	11
Excel·lir	21
Sil·lepsi	26
Afil·le	28
Al·legoria	37
Sigil·lació	40
El·lipse	50
Mil·lèsima	56
Al·locentrisme	58
Fal·lera	64
Repel·lent	67
Col·lectivitat	71
Il·lusió	76
Morfal·laxi	84
Taral·la	102

Al·lòcton	III
Al·ligació	122
Tal·là-tal·lera	134
Impel·lit	145
Tranquil·litat	154
Bagatel·la	177
Il·luminat	188
Il·limitat	192
Al·lucinació	205
Vacil·lació	238
Cè·l·lules	240
<i>Agraïments</i>	253

Paral·lel

Un xiulet sec talla la nit. El soroll del tret arriba tard i el Tomàs no té temps d'ajupir-se. Una cremor de ferro roent li estripa les carns, li furga els pulmons, li rebenta l'esquena. Un doll de sang calenta li amara la camisa, s'escola entre les mans, goteja a terra i dibuixa arxipèlags de mort en la pols de la trinxera. Se li esmuny l'escalfor del cos. Braços i cames li pesen. Es torna inconsistent i s'arrapa al coll del seu amic Marcel. Vol dir-li alguna cosa. No xerris, Tomàs, tranquil, aguanta. Sospirs i glopades de sang a cau d'orella. El Marcel acompanya el cos flàccid i descompassat, tot anirà bé, Tomàs, i l'ajeu a terra. Les mans no poden taponar la bretxa. La vida se'n va a batzegades i febre.

A la trinxera enemiga, el fusell del Joan encara fumeja. Ha disparat a una silueta confiada i pesa-rosa en una nit de lluna plena. L'has tocat?, pregunta el sergent Ferraquet. El Joan, arraulit, diu que sí, sense obrir la boca. S'agafa a l'arma com un nen s'arrapa al nino al llit. És el primer?, li demana el sergent. I el Joan torna a moure el cap. El suboficial el mira amb tristesa. Carrega el fusell!, ordena. El Joan obeeix. Soroll metàl·lic de peces que encaixen. Ferro calent. El Joan tremola. El comandament se'n va, merda de guerra!, renega. El Joan es palpa les butxaques. Treu la cartera. Els dits fan olor de pólvora. En un racó hi guarda la foto del germà bessó. Mirar-la l'as-serena. A la imatge, una mica rebregada, miren somrients a càmera, asseguts damunt el llom d'un gran cavall de cartró. Tenen cinc anys. No en sap res, d'ell, des del començament de la guerra.

A l'altre fossat, el Marcel tanca les parpelles de l'amic Tomàs. S'eixuga les llàgrimes, aixeca el cap i diu als companys: «Desvariejava, no sé què deia d'un cavall de cartró».

Hà·lux

Pel forat del mitjó apareix el dit gros del peu dret.

Blanquinós, sembla un esperit pioc. Capciró amunt, capciró avall, fa una reverència victoriana. El Quim, amable, l'hi torna; és el seu dit.

La dona del Quim, la Teresa, no s'explica com s'ho fa per estripar tants mitjons. És un home polit. Sempre té les ungles dels peus retallades i arrengrerades. Per tant, l'estrip no té a veure amb la possibilitat que l'ungla, convertida en ganivet, seccioni les fibres del mitjó. Sempre ha estat un misteri que al Quim l'entreté i l'enutja. Mentre badoca, veu el dit gros del peu dret fer un salt àgil, aterrar amb elegància i caminar amb parsimònia pel terra fred del dormitori. El dit s'arros-

sega, s'atura i aixeca el cap per reconèixer el terreny. Com un ratolí mandrós, avança sense pressa. En un primer moment, el Quim es pensa que ho és, un ratolí. Però la confusió només li dura un segon. I tant que és el seu dit el que llisca, feixuc! Després de tants anys de convivència, ningú no el pot conèixer millor. El Quim s'asseu al llit. Tanca els ulls. En primer lloc, no et posis nerviós. És el primer que jo li diria a un amic. Sí, és molt fàcil dir això, em diria tot seguit l'amic, i tindria raó, a veure com t'ho fas, hi afegiria, per no excitar-te mentre veus com s'independitza, de forma unilateral, una part del teu cos que, tot i no ser essencial, és teva i fa molt temps que t'acompanya.

El Quim constata, a més, que mai no ha viscut una situació semblant ni n'ha sentit a parlar mai. Per tant, no pot servir-se de la pròpia experiència o de la dels altres. A aquests raonaments s'hi afegeix un sentiment de vergonya, gairebé de ridícul, que no es pot explicar. Què ha passat perquè hagi decidit abandonar-me així, sense debatre-ho abans? Tot seguit, s'adona que no sent dolor i hauria estat lògic que el dit, en quedar escapçat i arrencat de la seva ubicació natu-

ral, li provoqués un turment terrible, inaguantable en una persona tan poc sofrida com ell. Pensa que seria bo mirar si el dit ha deixat un rastre de sang, com fan els cargols amb les baves. No penso desenganxar les parpelles ni dirigir la mirada a l'espai que separa el meu dit, encara és meu?, del meu peu. Té por de veure el més que probable reguerol de sang dibuixat a les rajoles. Només de pensar-hi, es mareja. Es fica a poc a poc dins els llençols i intenta que la roba no li llepi la ferida oberta, allà on abans hi havia la presència solvent del dit gros. L'angunieja el dolor que els nusos diminuts de l'enreixat tèxtil li puguin causar en fregar els porus oberts de la carn viva. Li roda el cap.

Podria explicar-li a la Teresa el que em passa. Però la Teresa havia marxat al poble el dia abans per ajudar la seva mare a cuidar el pare, que rebia l'alta de l'hospital amb males notícies i escàs futur. I si li telefono? El Quim mira el rellotge. Les busques són a tocar de les dues de la matinada. És massa tard, tindria un ensurt. A més, què coi li explicaria? Hola, Teresa, et telefono per dir-te que el dit gros del meu peu dret ha començat a caminar tot sol per l'habitació. Si li dic això, es

pensarà que he aprofitat que no hi era per beure més del que ja ho faig.

El mareig l'afluixa de cos, però l'allibera de ment. Reflexiona. La vida d'un dit del peu és dura, poc agraïda i claustrofòbica dins de sabates i sabatilles, sempre embotit en mitges i mitjons... Comparats amb els de les mans, els dels peus pateixen discriminació. S'han quedat a mig créixer i n'hi ha que tenen formes grotesques. Els meus, per exemple. A més, no estan familiaritzats amb les relacions socials. Cap parella d'enamorats no passeja agafada dels dits dels peus. Tampoc no els fem servir per enraonar, preparar el cafè, fer-nos el nus de la corbata, cordar-nos les sabates, pelar patates, tocar el violí, acariciar la parella, bé, això potser... En general, viuen en un món tancat. Sense possibilitat d'autoafirmació i sobirania plena. Només a l'estiu tenen màniga ampla per sortir a passejar més o menys lliures dins d'unes xanquetes, poden trepitjar la gespa humida d'un parc o percebre el pessigolleig de la sorra a la platja. Petits moments, però, com els que viuen els reclusos al pati de la presó.

Posar-se en la pell d'un dit gros escapçat d'un peu ajuda el Quim a distanciar-se del seu

dit. Especula. Els dits dels peus sofreixen des de fa centenars de milers d'anys. Han estat sacrificats en nom de l'evolució. Des que els nostres avantpassats prehomínids van decidir passar més estona a terra que fent malabarismes als arbres i van començar a dreçar-se per permetre al cervell créixer en pes i volum, aquests companys que viuen al final de les nostres extremitats inferiors es van empetitir —no els necessitàvem tan llargs, ni amb tantes competències— i es van dedicar a fer, més que res, una sola cosa: el moviment just per ajudar-nos a caminar i córrer un cop drets. Només cal veure les possibilitats dels dits dels peus dels ximpanzés i dels orangutans per comprovar la pèrdua d'habilitat d'aquests òrgans que empresonem durant hores en la foscor d'unes sabates. Després, a més, insolidaris com som, els acusem de fer pudor. Quina olor faríem, nosaltres, si ens emboliquessin i ens tanquessin dins d'una capsa, sense llum i pràcticament sense possibilitat de respirar? El Quim comença a sentir llàstima pel dit gros del seu peu dret i arriba a la conclusió que aquest membre que ara té vida pròpia no fa altra cosa que rebel·lar-se contra tants mil·lennis de frustració.

I creu que fa bé d'autodeterminar-se. I que hi té dret.

Amb tots aquests pensaments, el Quim continua dins del llit amb els ulls clucs. Immòbil i amb el cervell desfermat. Es felicita que la Teresa s'hagi endut la gata Meuca. No em vull imaginar què hauria passat si hagués atacat el dit, convençuda que era un ratolí. Es neguiteja. Grassa com és, estic segur que l'instint felí es desvetllaria en la Meuca i saltaria sobre el dit i amb les urpes el foradaria i burxaria el tou que hi ha entre carn i ungla i s'emportaria la presa cap a un racó de l'habitació per evitar que s'escapés, tot i que la tindria ben enfilada, i li clavaria els ullals a la part més molsuda i arrencaria fàcilment un tros de carn i el mastegaria amb ànsia de lloba i aleshores, la Meuca, es giraria i em miraria amb ulls verds brillants, mentre es relleparia els bigotis amb la boca ensangonada. El Quim experimenta vertigen.

I aleshores s'afigura amb el pijama, les sabatilles, el batí mal lligat i els cabells despentinats corrent fora de casa i cridant auxili al mig del carrer. La nit és fosca, els veïns aixequen les persianes i la llum de les finestres dibuixa rectangles

groguencs a la vorera i a l'asfalt, mentre ell s'esgargamella agenollat, amb el dit esventrat a les mans, el batí tacat de sang i les llàgrimes lliscant galtes avall. Qui crida a aquesta hora de la nit?, demana un veí dels que matinen per anar a treballar, hi ha algú ferit?, pregunta una altra veu, és poca cosa, només és un dit!, respon una dona que va passar la infantesa trencant el coll de milers de conills a la granja de casa, truqueu a la policia!, brama l'àvia espantada de l'entresol, que no té telèfon perquè no se'l pot pagar i no entén què passa, no n'hi ha per tant, que se'n vagi a urgències!, rondina un home gros, que treballa en una empresa que neteja els vorals de les carreteres... I les esclètxes de llum, com fosses clavades al mig del carrer, desapareixen en caure les persianes. I el Quim es queda sol, a la calçada, en la penombra de la nit, plorant pel cos sense vida i esbocinat del dit gros del seu peu dret.

Quines collonades de pensar! Estic fet una olla!

Mentre divaga no s'ha ocupat de l'extremitat emancipada. No sap si la té vagarejant per casa o encara volta per l'habitació, sense brúixola, poc acostumada a la independència. Podria ser que

continués a terra, lliscant, recurrent l'habitació com si fos un cuc. Quan em llevi, hauré de vigilar de no trepitjar-lo, li podria fer mal, me'n faria a mi, també? A més que, si l'aixafo, les parets del pobre animaló rebentarien amb un soroll com el del xampú quan surt de l'envàs. Aquesta imatge i el soroll imaginat l'esgarrifen.

¿I si el dit s'emparra per la pota del llit i puja pel matalàs i recorre tota la vànova i s'acosta als llençols i, mentre dormo, se'm posa al coll i se'm passeja per la cara o bé em baixa pel pit, em salta el melic i m'inspecciona el sexe? S'aguanta la respiració. Escolta amb deteniment. Si el dit rep-ta per la vànova, com que està feta d'un ras amb estries, el delatarà el fregadís de la roba. Sua. Pensa en el dit com si fos un animal perillós. Experimenta una sensació de mullena als peus. Atansa el peu esquerre al dret i el frega a poc a poc. Sorpresa. Fa el mateix amb l'altre peu. No tinc cap dit! El Quim s'espanta i en la foscor de l'habitació s'imagina els dos peus escapçats. El cervell flota dins del crani. Deu ser la sang que em surt pel final del cos, que em debilita. S'ofega.

I ara sent uns sorolls esmoreïts, de passes llegendoses. Són els meus dits, que s'atansen. I em

sembla que venen per totes bandes. Per què penso en ells com a enemics? No, no, seria absurd. Intenta asserenar-se. I si busquen, en mi, venjança per tants mil·lennis de repressió i menyspreu? S'espanta. No, no, no en soc pas culpable, jo, d'això. Es vol tranquil·litzar. El que em passa és molt semblant a un part; una porció del meu cos se'n separa. Aquesta idea el reconforta. Sempre he sentit una admiració especial per les dones, perquè poden parir. Creu que en algun lloc del seu cos s'amaga un sentiment latent de maternitat. Fill i mare, dit i Quim, ens estimem. Però el soroll persistent i més proper d'uns petits cossos arrossegant-se per la vànova i per dins dels llençols, atansant-se amb calma, l'estremeix. I si em moc una mica? No. Sí. Millor si em moc una mica. Encendré el llum. Sí, encendré el llum; la llum em tornarà a la realitat. Els dits ja no rep-ten. Estan aturats i l'envolten, expectants. Són les seves respiracions això que sento? Se'ls imagina que esperen un lleu moviment per assaltar-lo. Per què? No pot ser que em vulguin fer mal. Són carn de la meua carn! El Quim es decideix: treu el braç de la vànova, l'allarga i l'acosta, tremolós, a l'interruptor. Per què m'haurien de fer mal? Nota

el botó fred; dubta uns instants. A més, amb què em feririen? Obre el llum.

I en aquell moment sent l'implacable soroll metàl·lic de deu navalles automàtiques activades a l'uníson, ungles ansioses d'enfonsar-se, a la fi, en el seu objectiu.